

OUDHEIDKUNDIGE KRONIEK

Op 29 juni 1921 verscheen er in "De Gazet van Gent" een artikel van Alfons Van Werveke over

DE ENGELSCHEN TE GENT

Het is misschien niet van belang ontbloot, na het bezoek der Engelsche dagbladschrijvers, in eenige korte nota's, het bezoek of het verblijf van Engelschen hier ter stede op verschillende tijdstippen te herinneren.

XIVe eeuw. - Men kent de politiek door de stad Gent gevolgd gedurende het bestuur van Jakob van Artevelde: onzijdigheid gedurende de eerste jaren van den honderdjarigen oorlog, vervolgens verbond met Engeland. 't Is alsdan dat koning Eduard III te Gent komt en de koningin Philippina hier verblijft;

geboorte, in het paleis der graven van Vlaanderen binnen de muren van St.-Baafsabdij, van hun zoon Jan, hertog van Lancaster, gekend in de geschiedenis onder den naam van Jan van Gent. De politiek van den "Wijzen Man" ging nog door eenigen tijd na zijn dood. Alzoo bewaart men in ons Archief de bijzonderheden van de "vaart dat onze lieden uittrokken te Terenburg waart om te oorlogen met onzen heer den koning van Frankrijk en Engeland, Eduard III, 3 September tot 1 October 1346. Gent zond een leger uit van 4035 man, misschien wel het grootste dat onze stad in de XIVe eeuw te velde bracht, hoewel ze in 't geheel 7386 strijdende mannen telde.

Het zal onze lezers misschien verwonderen dat in dien tijd Engelsche handboogschutters aangeworven werden om de Gentsche krijgers, die schietwapens droegen, te versterken. Ons leger telde inderdaad enkel kruisboogschutters. De handboog, later het volkswapen bij uitstek, werd door de Gentenaars in den oorlog niet gebruikt. Het is slechts in den aanvang van de XVe eeuw dat Sint-Sebastiaansgilde te Gent is ontstaan, terwijl St.-Jorisgilde reeds in den aanvang der XIVe eeuw bestond. De Engelschen, daarentegen, waren bekend als voortreffelijke handboogschutters.

XVe eeuw. - De gebeurtenissen van de tweede helft der XVe eeuw zijn genoeg gekend. Nog in 1404 verklaren de schepenen "dat ze niet zinnens zijn zich te bemoeien met den oorlog tusschen de twee koningen" - van Frankrijk en van Engeland - en ze begeeren "te onderhandelen nopens de onzijdigheid van Vlaanderen en nopens den handel tusschen dit land en Engeland". Maar welhaast wordt de stad medegesleept in den strijd door den hertog van Burgondië. Ten jare 1436 verovert het Gentsch leger, op weg naar het beleg van Kales, het Kasteel van Mark en maakt 104 Engelschen van de bezetting krijgsgevangen. Men zendt ze naar Gent, waar ze worden opgesloten in een gebouw van 's Gravensteen, gelegen tusschen de Kapel en de Keuken, en dat in de volgende eeuwen den naam van "Engelsche Zaal" bleef behouden. Van dat gebouw zijn nog slechts gedeelten van muren bewaard gebleven. In het Archief zijn de naam en de voornaam van al die krijgsgevangenen te vinden, alsook het bedrag van hun rantsoen. Verschillende van hen waren gekwetst en vier stierven in 's Gravensteen.

Nadien had onze stad weinig betrekking met de Engelschen. Op het einde van de XVe eeuw nochtans, in 1474, verschaftte Margareta van York, derde vrouw van Karel den Stoute, aan de Predikheeren het noodige kapitaal om een gedeelte van hun klooster te herbouwen en deed Engelsche bouwmeesters overkomen; wier werk gemakkelijk te herkennen is in hetgeen in Ouderbergen nog recht staat.

In de XVIIe eeuw komen een aantal Engelsche toneelgezelschappen te Gent spelen. Men vermeldt er reeds in 1604, dus ten tijde van Shakespeare (1564-1616). In 1624 komt de troep van John Grin, het volgende jaar die van Thomas Regiers. Ten jare 1663 is het de beurt van het gezelschap des konigs van Engeland, Karel II. Allen spelen voor de schepenen der stad op den Collatie-

zolder, dien men later de Arsenaalzaal heeft geheeten.

Het is ook in de XVIIe eeuw dat zich Engelsche geestelijken te Gent komen vestigen die, door de onverdraagzaamheid op godsdienstig gebied, uit hun land zijn gedreven: de Engelsche Jezuiten, wier klooster stond waar nu Sint-Jorisgesticht is op het Steendam, en de Engelsche Benedictijnessen, wier gebouwen deel uitmaken van de fabriek Feyerick. De geschiedenis van dit laatste klooster is in Engeland uitgegeven ten jare 1894.

Herinneren wij hier ook dat, in de XVIIe eeuw, met name in 1668, bij middel van het fonds Triest, de prachtige rood koperen kandelaars werden aangekocht, die het koor van onze hoofdkerk versieren. Die meesterstukken komen voort van het paleis des konings van Engeland, Karel I, dien Cromwell in 1649 deed onthoofden.

6 Juni 1695 had te Gent een heerlijke ontvangst plaats van Willem III, prins van Oranje en koning van Engeland, één der verbondenen tegen Frankrijk. Voorafgegaan door het stadsmuziek, omringd van het magistraat en de notabelen der stad, die witte flambeeuwen droegen werd hij door de bevlagde straten geleid tusschen een dubbele haag gevormd door de burgerwacht, en verbleef in het Prinsenhof, waarvan de muren waren bekleed met prachtige wandtapijten, vervaardigd door kunstwevers uit Oudenaarde geweken.

Eenige jaren nadien, in 1709, bieden de schepenen van Gent een kostelijk banket aan den Hertog van Marlborough, die te Kwaadrecht gelegerd was met prins Eugene, evenals hij bevelhebber van het leger der verbondenen. Het feestmaal had plaats in de Collegiezaal van de Staten van Vlaanderen, thans Commissiezaal. Gedurende het banket lieten zich 21 zangers en spelers hooren onder de leiding van Pieter Loeillet, een onzer beste muzikanten van dien tijd. Drie jaren nadien, 4 Mei 1712, bieden de schepenen in dezelfde zaal een even prachtig feestmaal aan den Hertog van Ormont, bevelhebber der Engelsche troepen, en 't is weer Pieter Loeillet, die er de violoncel speelt met veertien andere muzikanten.

Op het einde der XVIIIe eeuw schijnen onze geneesheren en natuurvorschers wetenschappelijke betrekkingen te hebben gehad met de Engelsche geleerden. Pas heeft dokter Jenner, in 1798, zijn uitvinding van de koepokinenting doen kennen, of de handige Gentsche heelmeeester Willem Demanet begeeft zich naar Engeland om de proeven van den grooten geleerde van bij te volgen. Bemerkt wel dat Frankrijk, welk ons land ingelijfd had, toen in oorlog was met Engeland. 7 September 1800 deed Demanet de eerste inenting hier te Gent. Stellen wij ook vast dat onze heelmeeester, die in 1782, een huis had doen bouwen in de Regnessestraat, in den prachtige trappaal, thans in ons Museum van Oudheden bewaard, een wit marmeren medaillon had doen lijsten van den heelmeeester, broeder Côme, dien men zegt Franschman te zijn, met een Engelsch opschrift.

Herinneren wij in enkele woorden dat, te Gent, in het Chartreuzenklooster, gedurende vijf maanden, het vredeverdrag tusschen Engeland en de Ver-

eenigde Staten van Amerika werd besproken en aldaar Vrede van Gent zou met luister gevierd zijn geworden, zoo de oorlog niet was uitgebroken. Zeggen wij eindelijk dat generaal Wellington, de held van Waterloo, dikwijls onze stad bezocht. 8 April 1815 kwam hij de verdedigingswerken in oogenschouw nemen en stapte af in de Veldstraat in het huis Clemmen, thans eigendom van Mevr. Wed. Van der Haeghen, rechtover het hotel D'Hane Steenhuyze, waar koning Louis XVIII verbleef. "Louis die zweet", zooals de Gentenaars zeiden, en waarvan de Parijzenaars al zingende de afwezigheid betreurden: "Rendez-nous-notre père notre père de Gand!" (paire de gants).

A. VAN WERVEKE
